Nagyvárad, 1898. IV. évfolyam 148. szám. Szombat, julius 2

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . 2 « — »
Helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállitva:
Egész évre . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . 3 » — »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apácza u. 3. sz.
A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, julius 1.

Föllendülés.

(b. i.) Csapásokkal sujtva, belmozgalmaktól hátráltatva, könnyelmü kormányzattól sorvasztva, talán furcsán is hangzik nálunk föllendülésről beszélni. Nem is rólunk szól az ének a föllendüléssel kapcsolatban. A magyar ember a saját hátramaradottsága mellett bizonyos irigységgel nézi más nemzetek haladàsát. Kidugja fejét azokon az ablakokon, melyeket a haladás vágya vágott a külföldre és végtelen nagy szomoruság fogja el, amidőn fejét behuzva saját kicsiségét kell néznie. Mert azt kell látnia, hogy mindenből van ugyan nálunk, de minden csak csirájában és az is kellő gondozás és szakértelem nélkül.

Ez az irigység és szomoruság fog el bennünket, amidőn Németország hatalmas gazdasági föllendüléséről emlékezünk meg és ezzel kapcsolatban keressük az utat, módot, mely haladásunkat ezen kátyuból kiemelje. Azt hisszük, hogy többé-kevésbé már megtaláltuk a módot, ha megfigyeljük azon tényezőket, melyek Németországot nagygyá, hatalmassá tették és igyekszünk azokat magunkra alkalmazni.

Németország katonai állam, győzelmes harczaival nagy előnyöket vivott ki magának, a nagy hadi sarczokkal czélszerü beruházásokat tett, egyszóval amint a 18-ik század végén mondják az események irói: A háboru Poroszország nemzeti ipara!

Ugyanezt ma is elmondhatnák. A militarizmus az egységes német birodalomban is dühöng, de némi nemzeti elemmel vegyitve a rideg katonai discziplina mellett. Ebben azonban mi nem követhetjük az őserőktől duzzadó német birodalmat s ha mégis követni szeretnénk — amint az jelenleg is van, — ez csak többi érdekeink kiszámithatlan kárával történik. Sem erőnk, sem időnk nincs katonásdit játszani abban a mértékben, amint ezt Németország teszi. Menjünk át más térre.

Közgazdasági és politikai irók bámulattal irnak azon haladásról, melyet Németország közgazdasági téren az utolsó huszonöt év alatt tett. Anglia, Franczia-ország megrőkönyödnek a jelenségekre, mert legjobb ipari piaczaikat vesztik el Törökországban, Kinában, Romániában, sőt még saját területükön is. Az iparos Anglia német gyártmányt használ!

Népességi viszonyai irigylés tárgyàt képezik a franczia nemzetgazdászoknak. A rohamos népesedés mellett megélhetési viszonyai mértani arányban haladnak. Kivándorlói pedig nemzetiségüket minden körülmények közt megtartják.

A kereskedelem szintén nagy arányu fejlődést mutat, mely különösen a *vasuti* és vizi utak kihasználásából származik. A német vasutak teherképességben jóval felülmulják a franczia vasutakét. Kereskedelmi telepeket létesit, gyarmat politikát üz és nem törődve a politikai áramlatokkal — csupán saját erejére támaszkodva befészkeli magát Kinába. Mindezeket pedig szerencsés vállalkozással hajtja végre. A német kereskedelem az egész világon terjed az angol, franczia s amerikai kereskedelem rovására. Szakirók áradozásukban amerikai mérvünek mondják a németek anyagi haladását.

S ha kérdjük: mi ennek az oka?

Több águ a felelet, melyek közül csak a főbbeket iktatjuk ide: a német birodalom összeforrasztása, okos *gyarmatpolitika, megfelelő vámpolitika üzése, vérmérséklet, agilis gazdasági müködés, rendszeres nevelés* stb. stb. Milyen különösen hangzanak e szavak nekünk, kiknek gyarmatpolitikánk nincs, mert a gyarmatnak, hogy gyarmata legyen — nem igen valószinü.

Megfelelő vámpolitika? Volt-e valamikor megfelelő vámpolitikánk? Vérmérséklet, vagyis az *őserő*? Na ez van nekünk is, csakhogy szunyadozik és nem igen működik semmi ható ok, hogy azt agilisabb tevékenységre serkentse.

Nevelési rendszer? Erről sokat lehetne mondani most, amidőn az iskolatermek becsukódnak és az egész tanévben elért eredmény kék és vörös szinü füzetek kimutatásaiban előttünk van. *Rendszerről* az oktatás terén nem beszélhetünk, mert még most készül valamelyes rendszer; a népnevelés terén pedig a *tankötelezettség* hiányos betartása gyöngiti az eredményt. *Szaktanitás* terén is csak az általános elvekig jutottunk, vagy még addig se. Van-e pld. olyan iskolánk, mely a magyar kereskedelem terjesztésének rendszerét tanitja? Van *egy!* A német birodalomban 28 tanintézet foglalkozik csak ezen egy tárgygyal: a kereskedelem terjesztésével.

Mindezen előfeltételek hiánya nem igen eredményez gazdasági föllendülést.

A „TISZÁNTUL“ TÁRCZÁJA.

Elég volt látni . . .

Irta: **Stella.**

Hogy milyen boldog volt Erzsike, mikor édes apjának azon levelét olvasta, melyben őt a főnöknővel egyidejüleg értesiti, szedje össze a holmiját, csomagoljon be minden czók-mókját, mert a napokban érkezik s haza viszi — azt elképzelni igen, de leirni nem lehet.

De nincs is csodálkozni, mikor négy hosszu kinteljes év után végre felszabadulhat az apáczák gondja alól, mikor végre lerázhatja az iskolaport, hogy belépjen abba a régen álmodott fényes világba, hol az urak nagysámnak szólitják és »csókolom kezét«-tel köszönnek. Ha elgondolta, hogy rózsaszinü backfisch álmait ezután nem a zárda hideg hálószobájában fogja szőni, hanem az ő égszinü arany tapétás kis paradicsomának világos kék selyem függönyös ágyacskájában, hol nem fogja azokat megzavarni a kora reggeli ájtatosságra szóló harangszó, — szinte lázt kapott örömében. Hát még ha arra gondolt, hogy nem kellend ezután az iskolai élettel járó kinos kötelmekre gondolnia, hogy idejét nem a logarithmusok és vegytani képletek problemáinak megoldása, hanem gazdasszonykodás, szórakozás veendik igénybe, kimondhatatlan boldogság járta át egész valóját.

Mennyit gondolt, mennyit álmodott Erzsike a boldog szabadulásról, mely immár bekövetkezett. Könnyü szivvel vett hát bucsut társaitól, tanitónőitől s azon szilárd elhatározással lépte át a szülői ház küszöbét, hogy kárpótolni fogja és akarja magát az elmult négy esztendő gyötrelmeiért. A szülők szinte kétségbeestek az immár gyönyörü 16 éves hajadonná fejlődött Erzsike szilajságán, melylyel az élvezeteket, a mulatságot kereste. Hiába intették őt mérsékletre, a korán bekövetkezhető blazirtságra, nem használt, a leány szilárdan elhatározása mellett maradt. Igaz, hogy ők nem fejtették ki vele szemben a kellő erélyt, nem is voltak képesek reá, hisz' leánykájuknak minden szava, minden óhaja parancsként lett teljesitve. De nem is tudtak volna megtagadni tőle semmit, mert behizelgő kedves, macska természetével csakhamar a maga részére hóditott mindenkit.

H.-ben, a hova közeli pusztájokról gyakran lekocsizott általános bámulat és szeretet tárgya lett a társaságnak, a hivatalnokok egész serege, az ott állomásozó huszárezred minden daliás, aranygalléros vitéze bomlott érte. De hogy is ne, mikor a világon senki jobban nem értett hozzá, mint kell a férfiakat bolonditani. Mindenikhez volt egy barátságos szava, egy mosolya, melylyel udvarlói nagy seregét a maga részére tudta nyerni s állandóan maga köré vonzani. A lányok persze gyülölték s számtalanszor kivánták oda, a hol a bors terem, mert x-ben sok leány tartózkodott állandóan, kinekkinek volt egy unoka húga, egy ságórnője, egy keresztlánya, kit a vidékről magához hivott, hisz a nagy sereg hivatalnok, katona szeretett mulatni.

Erzsike megjelenésével erősen megcsappantotta a lányok nagy keresletét, egész gárda imádót gyüjtve maga köré, ő volt a fényes nap, mely körül számos bolygó keringett. Ő, természetes, mulatott a nagy versengésen, mely egy-egy soerien bálon érte fo'yt, s kezdte belátni, hogy nevelőnői a tulságnál is igazságtalanabbak valának vele szemben, amikor szilaj természetéért annyi megrovásban, annyi nem mindig s nem éppen barátságos figyelmeztetésben részesitette őt. Csak annál inkább vágyott mulatni, szórakozni, bár a szülők már-már kétségbeesetten kérdezték egymástól, ugyan mi lesz ebből.

— Ne gondoljatok vele — mondá ilyenkor a család öreg barátja, — rokona és orvosa, kit e három minőségben Dr. Járossy Péter képviselt, most az ideje, hadd mulasson. Rosszabb lenne, ha gátolnátok, az ilyen heves, tüzes természeteknél az ellenkezés, a fék, csak reaktiót szül. Megtudjátok-e akadályozni a természet ujjáfejlődését, ha az első meleg napsugár előbukkan? a virág nyilását, ha jön a kikelet? Hagyjátok csak amint megtalálta azt, a kinek a szavára vagy intésére ellenkezés, sóhaj nélkül oda hagyja a fényes báltermet, udvarlóival, tánczosainak, czigányával együtt, majd nem lesz olyan élvezet hajhász, nem fogja magát beledobni a mulatságokba.

1848. deczember 2.

1898. deczember 2.

E czim alatt Ráth Mór bizományába a következő rövid röpiratszerü közlemény jelent meg:

Az 1873. évi országgyülés főrendiháza novembar 22-én Mailáth György elnöklete alatt tartott 61. ülésében az elnök inditványára egyhangulag elhatározta, hogy Ő felségének ezen évi deczember 2-án bekövetkezendő 25 éves uralkodási jubileuma alkalmából, a ház elnökének vezetése alatt, testületileg jelenendik meg a trón előtt, a főrendiház hódolatteljes üdvözletét tolmácsolandó.

A képviselőház ugyan e napon, Bittó István elnöklete alatt tartott 168. ülésében, Perczel Béla képviselő inditványára 24 tagból álló küldöttséget választott, mely a ház elnökének vezetése alatt és szónoklata mellett járuland Ő felsége elé.

A képviselőházban e tárgy körül folyt vitában Tisza Kálmán, az akkori balközép vezére is részt vett (Ghyczy Kálmán néhány hó előtt mondott le mandátumáról) s határozottan az üdvözlés mellett nyilatkozott, mely névszerinti szavazás utján, 213 szóval 22 ellen határozatba is ment.

1873. november 29-én fogadta Ő felsége azután a budai kir. palota tróntermében külön a főrendiházat, külön a képviselőház küldöttségét s az elnökök által tartott üdvözlő szónoklatokra adott királyi válaszok a főrendiháznak ugyan e napon, a képviselőháznak pedig decz. 1-én tartott üléseiben felolvastattak és hódolatteljes tudomásul vétettek.

Ugyancsak november 29-én több vármegye és sz. k. város küldöttsége is megjelent a trón előtt s ezeket együttesen vezette s tartotta a szónoklatot az akkori belügyminiszter: gróf Szapáry Gyula. Ezen nap estéjén azután a kir. várlakban, Budán, estély tartatott, melyen Ő felségeik az országgyülés mindkét házának tagjait és a törvényhatóságok küldötteit fogadták.

Ő felsége 25 éves uralkodási jubileumát tehát Magyarország Ausztriát megelőzőleg már november 29-én megünnepelte. Bécsben az deczember 2-án ületett meg, mely napon egyébiránt Budán és a vártemplomban ünnepélyes isteni tisztelet tartatott, melyen a kormány tagjai, az országgyülés két házának elnökei stb. megjelentek.

* * *

Folyó év deczember 2-án tölti be dicső uralkodása félszázadát felséges urunk.

1873-ban megünnepelte Magyarország, 6 év előtt megkoronázott királya 25 éves uralkodásának jubileumát.

Nem hihetjük, hogy midőn a Gondviselés ritka kegyelme immár megengedi, hogy trónraléptének félszázados évfordulóját üli Magyarországnak azon királya, kiben a nemzet 31 éven át hódolatteljesen tisztelni és szeretni megtanulta alkotmányának leghübb őrét és legbiztosabb támaszát, — nem hihetjük, hogy a magyar nemzet csupán csak tiszteletteljes tudomást akarhasson venni ezen nevezetes évfordulóról.

25 év előtt a férfikor delén, népei egyetértésében, összes országai consolidált viszonyaiban, trónja közvetlen örökösének birtokában boldogságot lelő, — ma az aggkor küszöbén, sulyos uralkodói gondok, tengernyi szenvedések által sem megtört, kötelességei hü és lelkiismeretes teljesitésében utólérhetlen, tiszteletet parancsoló nemes alakja királyának áll a nemzet előtt.

Ha 25 év előtt, ez emlékezetes napon tudtak egy gondolatban egyesülni összes népei faj, vallás és nemzetiség különbsége nélkül: nem hihetjük, hogy 1898. deczember 2-a se lehessen közös ünnepe Magyarországnak és Ausztriának, a midőn a félszázadon át uralkodott szeretett fejedelem boldogságáért hő imák szállandanak fel a Mindenhatóhoz, ki népek és nemzetek, szintugy, mint egyesek sorsát intézi.

1898. április 11-én az 1848. törvények királyi szetesitésének 50 éves évfordulóján, hü magyar nemzetével együtt ünnepelte és dicsőitette felséges urunk az 1848. év vivmányait.

Hiszszük, hogy 1898. deczember 2-át viszont a nemzet fogja ünnepelni királyával s nem, mert rideg politikai tekintetek követelik, de mert a nemesen érző magyar sziv sugallata parancsolja, ott lesz szeretet királya trónja előtt Magyarország is, a loyalis hüség, hála és szeretet eme magasztos ünnepén!

Budapest, 1898. év junius 8-án.

* * *

Magunk is azt tartjuk, hogy erkölcsileg lehetetlen, hogy dicsően uralkodó királyunk I. Ferencz József ő felsége *uralkodásának félszázados jubileumát* a magyar nemzet meg ne ünnepelje. A negyedszázados jubileumot is megünnepelte a magyar nemzet országosan, pedig akkor még a nagy idők vezéralakjai közül többen a közélet vezető tényezői voltak. *Deák* Ferencz, gróf *Andrássy* Gyula stb. Olvastuk ugyan az *„Országos Hirlap“* egyik nem régi számában, hogy az osztrákoknak a magyar koronázási jubileummal szemben tanusitott részvétlensége volna az ok, hogy most mi ne jubiláljunk, akit 25 év előtt jubiláltuk a kevesebbet.

Erre a helytelen felfogásra csak azt jegyezzük meg, hogy mi nem az osztrákokat, hanem királyunk ő csász. és apostoli kir. Felségének félszázados uralkodását jubiláljuk; nem az osztrákok, hanem felséges királyunk előtt akarunk hódolatunknak s lángoló szeretetünknek kifejezést adni. Értjük mi azt is, hogy az ily jubileumok lelkesültsége a reminiscentiákból táplálkozik, de ha 1873-ban, midőn még csak 6 év folyt le a koronázás után, lehetett jubilálni, azóta ujabb negyedszázad nagyszerü királyi tényei járulnak hozzá a lelkesültség fokozásához.

A jégvihar pusztitása.

— Ujabb tudósitások a veszedelemről. —

A szerdai óriási orkánról és jégverésről ujabb értesüléseink igazolják, hogy a lapok tudósitásai éppen nem túlozták a nagy szerencsétlenséget, mely az ország egyrészét érte.

A mindenfelé szép terméssel kecsegtető vetések, most, mikor már a betakaritáshoz kellene látni, pozdorjává verve, letarolva, siralmas képet tár a szegény, reményeiben keservesen csalatkozott gazda elé.

Az *Érmellék* egy részét szintén elpusztitotta a vihar.

Szent-Jobbról kapjuk levelezőnktől a tudósitást, a melyben szomoru részleteket találunk.

Szent-Jobb községet és az ezzel szomszédos *Csokaj*, *Csanálos* és *Sárszeg* községek lakosságát különösen látogatja mostanában a csapás. Az elmult évben a Berettyó áradása elseperte ezen községek határait s a terméyek nagyrészét elpusztitották. A folyó évben öt izben okozott az árviz kisebb-nagyobb károkat.

Most mégis mutatkozott némi termés, a mi valamennyire kárpótolta volna a szegény népet a tavalyi sanyaru esztendőért.

A szerda éjjeli vihar és jégeső azonban igen sok károkat okozott. Különösen az árpa, buza és zab vetésnek mintegy 60 %-át teljesen tönkre tette; sok helyen az összevert kalászok üresek, a szem a jégtől kihullott. Nincs vetés

---

És az öreg ur e jóslása csakhamar igaznak bizonyult. Erzsike egy idő óta nem örült annyira mikor hallotta, hogy x-ben tiszti estély, majális van készülőben. Nem kérdeztek semmit, nem mutattak csodálkozást a változás fölött, hisz' sejtették az okot. Végtelenül szerették volna tudni ki e változás okozója, tapogatózni nem mertek, féltek rendkivül a valótól, nem szerették volna, ha a választott a garnizonból való lett volna.

Hanem nagy bajhan volt maga a leányka. Olyan helyzetbe jutott, mint a minőben volt Herkules a válaszuton. Két komoly férfi forgolódott körülötte, csinos külsejü, jómodoru, eszes és szép társadalmi állásu mindenik, bármilyen igényekkel biró leány boldog, elégedett lehetett volna akár az egyik, akár a másiknak oldalán. Gyakran órákig eltünődött azon, vajjon melyik is az igazi, mert Kardos főhadnagy láttára ép ugy elpirult, szive ép olyan gyors mozgásba jött, mint Róna járásbiró közeledtére. És a két férfi mint komoly vetélytárs állt egymással szemben. Gyülölni gyűlölték egymást, tudták, hogy egyikőjük boldogságától függ a másik szerencsétlensége.

Ifjukori barátok voltak, a gymnasiumot együtt végezték s nem történhetett semmi, amiről egymást ne értesitették volna. Ez a bizalom, ez a barátság akkor folytatódott, mikor mint felnőtt pályavégzett emberek X.-ben összekerültek. Rónának nem volt egy gondolata, amit Kardossal ne közölt volna, ismét Kardos bünnek tartotta, ha barátja előtt a legcsekélyebb vele történt dolgot el hallgatta volna.

Mikor azonban Erzsike megjelent a láthatáron, ez a szép barátság, ha nem is bomlott fel egészen, de nem volt, nem lehetett többé a régi. Érezték mindketten, hogy egyikőjük felesleges. Soha egy szóval sem emlitették Erzsikét, de ép ezért tudták, hogy hányadán vannak.

Miért nem beszélünk mi nyiltan egymással? — mondá egy alkalommal Róna, miért nem mondjuk el őszintén igazán, ha valami félreértés van köztünk, tudjuk legalább az okot, a miért szép viszonyunk felbomlott.

— Igazad van, — felelt Kardos, játszunk nyilt kártyával legyünk tisztában egymással.

És csakugyan tisztába jöttek. Most már aztán nyiltan gyülölték egymást, nyiltan versengtek a leányért. Az pedig még mindig nem tudott határozni. Sürgették, zaklatták őt egy részről a szülők, mivel a legutóbbi napokban beköszöntött az első kérő, kire a gondos számitó mama legszivesebben bizta volna féltett, beczézett leánykája jövőjét. Másrészről azonban Kardos és Róna esengtek már hetek óta a szép Erzsike boldogitó igenjéért.

A legborzasztóbb lelkiállapotban volt, nem tudta mit tegyen, nem tudta, hogyan győződjék meg érzelmei igaz, hamisitatlan voltáról. A mama által neki szánt kérővel gyorsan végzett, egyszerüen visszautasitotta, hanem Kardossal és Rónával nem tehetett ugy, mivel ők is felléptek komoly kérőként. Kétségbeesett helyzetében hát közös barátjukhoz Sárosy doktorhoz fordult — ki elégedetten mosolygot, hallva a leányka vallomásait — mert jóslása csakugyan beteljesedett, nem szó szerint ugyan, de eléggé. Erzsike nem volt többé a régi élvezet, mulatságot kereső leány. Szomoruan, szótlanul ült gyakran órákon át szobájában s gondolataiba mélyedett.

— Ennek meg kell változnia — mondá az öreg doktor, — neked más levegőre, más körre van szükséged, készülj, mert a jövő héten Bártfára fogsz menni.

A szülők természetesen nem ellenkeztek, hogyis, mikor kedvenczük lelki egyensulyának helyreállitásáról volt szó. Azért aztán meg is kezdődtek a készülődések a legközelebbi elutazásra.

Egy gyönyörü májusi délután történt. Erzsike bekocsizott X-be, hogy a bucsulátogatásokat megtegye.

Mindenütt jó mulatást vagy hóditásokat kivántak neki.

— Nem lesz, — mondá mosolyogva — nem fogok igyekezni rajta, meguntam az udvarlók banálitását, nyugalomra vágyom.

— No ez ugy sem lesz meg Bártfán — felelt egyik barátnője — bármennyire visszavonulsz is. Csak annál jobban seregleni fognak majd köréd.

— Majd találni fogok módot, hogy körülsánczoljam magam az esetleges tolakodások ellen.

Este felé szomoruan hajtatott haza, sem Kardossal, sem Rónával nem találkozott. Szótlanul ült a kocsi szegletében, nem is figyelve anyja beszédjére, mikor egyszerre biczikly-csengetés rázta föl szomoru merengéséből. Arra fordítá fejét, Kardos volt, köszönt és villám-

tábla, a melyik nem roncsolódott volna össze. Amit az árviz meghagyott, tönkre tette a vihar és jég.

Az orkánná nőtt vihar a szénakazlakat szétszórta, az istállók és házak tetejét leszakgatta, összetörte.

Az óriási küzdelemmel, nagy áldozatok árán ujraültetett szőlőket is erősen megrongálta a vihar, a drága ojtások össze vannak törve. Igen sok pajtát összedöntött a vihar.

A szegény népnek alig van élelme s igy annál sulyosabb csapás rájok nézve.

*

Már emlitettük, hogy az itéletidő *Bihar* községet sem kerülte el. Itt is óriási fákat tört ki tövéből; a házak tetejét elsodorta, megrongálta. A vihar délről vonult Biharra. A jég tömérdek kárt tett a mezőn; a többi között Nagy József bihari lakos 50 holdas birtokán a hegyköz-pályii határba *az összes termést elverte a jég*. A bihari határban némely helyen csak kisebb a kár.

Bihar-Püspökiben nem volt nagy jég, csak a Bihar felé eső határban okozott nagyobb kárt.

Előfizetési felhivás!

Nem egy-két esetben történt már, de különösen a Zola féle heczczek idején tünt ki, hogy mily óriási része a sajtónak szolgál érdek csoportokat. Eme heczczek idejében minden honi tárgy értéktelenné vált s nap nap mellett olyan átkozódás és elkeseredés rít le a lapok hasábjairól, mintha alkotmányunknak esett volna ki az alapja. Pedig csak arról volt szó, hogy messze idegenben, három birói fórum egybehangzó itélete folytán elmaraszta1taltak egy bünöst, ami kellemetlen egy hatalmas érdekcsoportnak.

Kevés lap mert akkor elfogulatlanul szólani és emancipálni magát a heczczektől, mert kevés a független lap.

A *Tiszántúl* ezen időben is, vagy bármely heczcz idején megtartotta objektiv álláspontját, mert független pártok és klikkektől s mindig nagy sulyt fektetett arra, hogy barát vagy ellenségről egyaránt szenvedély nélkül, — őszintén irjon.

Természetes, hogy egy független lap sok nehézségekkel küzd, mert pártok, klikkek nem támogatják, de lehetetlen, hogy tért ne foglaljon.

A »*Tiszántúl*« IV. évfolyamát futja most s ez idő alatt képes volt régibb lapokkal versenyt tartani, az olvasók táborát maga köré csoportositani és folyton több tért hóditani az által, hogy adott programmjat teljesen beváltja.

A polilikában pártoktól függetlenek vagyunk. Ha azt látjuk, hogy a kormány intézkedése igazán az ország javát akarja előmozditani, nem habozunk támogatni azt. De ha törvényben gyökerező jogainkat támadja, ha a kath. vallás ellen tör, ha az ország és polgárainak javával ellenkezik: — nem késünk felemelni tiltakozó szavunkat.

Az iparos és gazdaosztály érdekeinek védelme a nemzetközi tőke tulkapásai ellen, a tisztességes munka és a munkások védelme a hazátlan szocziál-demokráczia jogtalan követelései ellen — a mi programmunknak lényeges részét képezik.

Hazafias nemzeti és vallásos szellem minden irányban a mi jelszavunk.

Társadalmi, megyei és városi ügyekben nem klikk, sem magán érdeknek helyet nem adunk.

Költséget és fáradságot nem kimélve azon iparkodunk, amint tettük eddig is, hogy a főváros, a külföld, a vidék eseményeiről idejében, hiven, lelkiismeretesen és részletesen értesitsük olvasóinkat. Országgyülési és távirati tudósitásainkat a vidéknek egyetlen lapja sem mulja felül.

A jó irányu szépirodalomnak előmozditása gondoskodásunk és áldozatkészségünk kiváló tárgyát képezi

Meggyőződhetett a közönség, hogy kiadóhivatalunk mily nagy áldozatot hoz, midőn ily magas szinvonalon álló lapot ad olvasói kezébe. És azért remélhetőleg méltányolni és támogatni fogja ebbeli törekvését kiadóhivatalunknak és szerkesztőségünknek.

Bizalommal lépünk azért az uj évnegyed elé s kérjük olvasóink és előfizetőink szives pártfogását.

Előfizetési árak a következők:

Helyben kiadóhiv.-ból átvéve:	Helyben házhoz hordva:
Egy évre 8 forint.	**Egy évre 10 forint.**
Negyedévre 2 forint.	**Negyedévre 2 frt 50.**

Vidékre:

Egy évre 12 forint. | Negyedévre 3 forint.

A „TISZÁNTÚL“ szerkesztősége és kiadóhivatala.

Lapunk t. olvasóit — kik a nyár folyamán bárhova nyaralni mennek és a lapot oda járatni akarják — figyelmeztetjük, hogy ebbeli szándékokat illetve czimüket a kiadóhivatallal tudassák. Lapunk kiadóhivatala készséggel fogja a kivánt helyre elküldeni a példányokat.

Fekete László.

Tegnap a kora reggeli órákban gyorsan terjedt el a hir a városban, hogy a nagyváradi polgárság egyik népszerü, kedvelt tagja hirtelen elhunyt.

Nem régen nagyobb beteg volt, de betegségéből hónapokkal előbb teljesen felgyógyult. Tegnap előtt este a megszokott jókedélye nem árulta el, hogy olyan közel van az utolsó perczekhez. Tegnap reggel 6 órakor ki ment a háza elé s pár perczig szétnézett. Mikor bement, panaszkodott a feleségének, hogy nagyon szoritja valami szivét, küldjön orvosért; azt kivánta, hogy dr. *Fráter* Imre igazgató főorvost hozzák el, hogy segitsen.

Fia, ifj. *Fekete* László városi számtiszt azonnal kocsira ült, elhajtatott a közkórházba orvosért. Alig érhetett azonban a kocsi a Szent László-térig, *Fekete* László a felesége karjai között a divánon meghalt. A szegény asszony midőn látta, hogy férje meghalt, ájultan rogyott a diván mellett a földre.

A háznál a cselédség semmit sem tudott arról, hogy milyen megrázó családi szerencsétlenség szinhelye a ház. Csak később, mikor eszméletre jött a szegény asszony, segélykiáltásaira mentek be és látták a lesujtó szerencsétlenséget.

E közben érkezett meg fia dr. *Fráter* Imre orvossal, aki már csak a halált konstatálta.

A halálhir vétele után kitüzték a gyászlobogót a városházára, a kereskedelmi és iparkamaránál, a Polgári körnél, a 48-as körnél s még a délelőtt folyamán a családi jelentésen kivül a kereskedelmi és iparkamara, a pinczér egylet adtak ki gyászjelentéseket.

A családi gyászjelentés a következőkép hangzik:

Alulirottak fájdalomtelt szivvel tudatják a legjobb férj, atya, testvér, sógor és rokonnak *Fekete László*, Nagyvárad törv. hatósági bizottsági tagnak folyó hó 1-én reggeli ½7 órakor élte 52-ik, boldog házassága 23-ik évében hirtelen történt csendes elhunytát. A megboldogult kedves halottunk földi maradványai f. hó 2-án d. u. 5 órakor fog Nagyvárad-Ujváros, Véguton levő saját házánál az ev. ref. egyház szertartása szerinti ima után a Bónai-kuti sirkertben örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, kartársai, barátai és ismerősei tisztelettel meghivatnak. Nagyvárad, 1898. julius 1. Béke hamvaira! Özv. Fekete Lászlóné szül. Fenesy Róza neje. Ifj. Fekete László, Fekete Ferencz fiai. Fekete József, Fekete Juliána, özv. Raszter Mihályné, Fekete Lajos, Fekete Károly testvérei. Fenesy János sógora. Fekete Józsefné gyermekeivel, Fekete Károlyné gyermekeivel sógornői.

Temetése ma, szombaton délután 5 órakor megy végbe.

*

Fekete László hosszabb idő óta tagja Nagyvárad város törvényhatóságának, az ujvárosi polgárság választotta be több izben városatyának.

Évtizedeken át rendithetlen hive volt a 48-as függetlenségi eszméknek s a 48-as pártban tevékenyen mükődött, mint a párt és a 48-as Népkör választmányi tagja.

Egy idő óta az volt a terve, hogy felhagy

gyorsan tova repült. Erzsike lángvörös lett, szive hangosan dobogott. Még csak meg sem állt, gondolta, pedig tudja bizonyára, hogy holnap utazom.

— Nézd, — mondá anyja — Kardos Erényinéhez megy, ugy hirlik udvarol neki, még pedig hevesen.

— Igazán! — kérdé a leány ijedten.

— Járosy mondta — felelt az anya.

Szó nélkül haladtak tovább, s egy kanyarulatnál két férfi jött velük szemközt, szalonkázni lehettek, puska volt mindkettőnek a vállán. Közelebb érve Rónát ismerték meg a vadászok egyikében, a kocsis mintha eltalálta volna Erzsike gondolatát, lépésben hajtott.

— Miért ilyen ritkán s csak ilyen rövid időre szerencséltetik Nagysádtok az X-ieket?

— Elég ebből ennyi — felelt Erzsike.

— Ugy? Elég volt látni — mondá Róna s kalapját megemelve tovább ment.

A kocsis pedig mintha ismét eltalálta volna urnője gondolatát, hevesen csapott a lovakra ostorával, s a könnyü jármü villámsebesen gördült tova a sima uton.

Haza érkezve Erzsike főfájást adott okul, szobájába zárkózott s még a vacsorához sem jött ki. A leány mécsvilágnál gondolkozik, — szokta mondani öreg dadája, ő benne is ez este érlelődött meg az elhatározás.

Mint Herkules ő is a göröngyös utat választá, mert hát küzdeni akart a boldogságáért és a küzdelemre Kardos érdemesnek mutatkozott most előtte. Összehasonlitásokat tett a két férfi között s a daliás főhadnagy előnybe jutott vetélytársa mellett. Most már teljesen tisztában volt szivével. Nem is gondolkozott sokáig, hanem tollat fogott s finom illatu monogrammjával ellátott levél papirjára a következő szavakat irta:

Kedves főhadnagy! Pár hét előtt hozzám intézett kérdésére ezuttal igennel felelek. Önt türelmetlenül váró

Erzsikéje.

Reggel nagy szemeket meresztettek a szülők mikor kis lányuk kijelenté, hogy immár a a bekövetkezett események folytán nem akar Bártfára menni, hát még mikor megmutatta a főhadnagyhoz irt levelet, milyen boldogan ölelték karjaikba a szeretett gyermeket! Mert nekik is jobban tetszett Kardos Rónánál.

— De hátha már nem szeret téged? — mondá később a gyermeke boldogságáért aggódó mama.

— Ha ugy lenne is, szavának állani fog, mert tetőtől talpig gentleman, a szerelmét pedig vissza fogom hóditani.

És Kardos csakugyan szavának állt, csak ennyit válaszolt Erzsikének: »Jövök.«

— Doktor bácsi nem megyek Bártfára — kiáltá boldogan Erzsike az épen belépő Járosy doktornak — meggyógyultam.

— Hogy-hogy, ilyen hirtelen — kérdé az öreg ur.

— Igen, várom a vőlegényemet — s mélyen elpirulva futott szobájába, mert egyszerre kocsizörgés, s azután hangos beszélgetés hallatszott kivülről. A sok hang közül megismerte a Kardosét is.

a vendéglőjével. Alig pár hónappal ezelőtt megvásárolta a vasut állomás felett levő nagykiterjedésü *Vass* Imre-féle szőlőt. Itt akart családjával nyugodtan élni.

A szinészeket különösen pártolta; s önzetlen szeretetét számtalanszor kimutatta a szinészek iránt mint meleg lelkü jóbarát. Korábban, sőt még az utóbbi időben is, erős, hatalmas tenor hangja volt. Néhányszor fel is lépett mint mükedvelő, elég szép sikerrel.

A nagyváradi önkéntes tüzoltó-egyletnek régi oszlopos, odaadó müködő tagja volt s mindvégig mint szakaszvezető szolgálta a humanizmus ügyét.

A nagyváradi pinczér-egyletnél mint pénztárnok müködött jóideig, s ezen érdemeiért az egylet disztagjául választotta.

A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara elnöke körlevélben hivta fel a kamara beltagjait a temetésen leendő megjelenésre.

Nagyvárad város polgármestere, továbbá a függetlenségi és 48-as párt pedig a következő felhivásokat adták ki:

Felhivás!

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának tagjait tisztelettel fölkérem, hogy bizottsági tagtársunk: néhai *Fekete* László urnak *f. hó 2-án szombaton* délután 5 órakor tartandó temetésén a gyászháznál megjelenni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1898. julius 1-én.

Dr. Bulyovszky József,
polgármester.

Felhivás!

A nagyváradi függetlenségi és 48-as párt és kör tagjai felkéretnek, hogy ma délután 3 órakor a kör helyiségében megjelenni sziveskedjenek, honnan *Fekete* László tagtársunk temetésére minél számosabban vonulhassunk.

Az elnökség.

A pinczér-egylet tagjai ma délután 4 órakor a Fekete Sas alsó termében gyülnek össze s onnan vonulnak a temetésre.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **A bibornok** tegnap délután kikocsizott Fetser Antal titkárral K.-Szántóra, Königswarter Hermann báró látogatására.

* **Személyi hir.** Schöpflin Ágoston kir. tanácsos, posta-távirda igazgató, Looranába utazott, hol öt heti szabadságát tölteni fogja; távolléte alatt Rutter Emil posta-táv. tanácsos fogja helyettesiteni.

* A **király köszönete.** Az Ő Felsége személye körüli m. kir. miniszter nevében *Apor* báró államtitkár a következő leiratot intézte *Cziklay* Lajos ujságirótársunkhoz: »Ő cs. és kir. felsége főkamarási hivatalának f. é. május hó 25-én 563. sz. a. kelt közleménye szerint az uraságod, mint szerkesztő és *Ribényi* Antal kispesti plébános, mint a kispesti Rudolf-fogadalmi templom épitő-bizottságának alelnöke által felajánlott *Rudolf Emlék-Album* czimü diszmüvet a cs. és kir. hitbizományi könyvtár számára legkegyelmesebben elfogadván, elrendelni méltóztatott, hogy uraságodnak ezen alkalomból legmagasabb köszönete nyilvánittassék. Miről uraságodat örvendetes tudomásul ezennel értesitem. Kelt Bécsben, 1898. junius 18-án«.

* **Bihari képe a muzeumban.** Tegnap érkezett meg Budapestről a Műcsarnok igazgatója, veterán tájképfestőnk Telepy Károly, hogy a nagyváradi millenniumi képet (Zsigmond király fogadja Ulászló lengyel királyt Szt. László sirjánál) fölállittassa a muzeumban. Vasárnap a közönség a rendes időben a rendes föltételek mellett immár gyönyörködhetni fog Bihari Sándor kiváló alkotásában muzeumunkban, a nagy teremben, melynek baloldali oldalfalát egészen elboritja. Telepy Károly tegnap a bibornoknál volt ebéden.

* **Történelmi lelet.** *Fraknói* Vilmos cz. püspök, nagyváradi kanonok a mult napokban a raguzai franciskánus kolostorban érdekes történelmi emlékre talált. A történelmi s müvészi szempontból is érdekes lelet *Szent-László királynak egy kar-ereklyélye*, mely oda minden valószinüség szerint a boszniai Magnozárdából került. Mint majdnem minden emlék, a mely a tizenötödik századból származik, ugy ez is valóságos remeke az akkori ötvösmüvészetnek.

Felkérjük előfizetőinket kiknek előfizetése a hó végén lejárt annak mielőbbi szives megujitására, nehogy a szétküldésben fennakadás történjék.

* **Apponyinak fia van.** *Apponyi* Albertné grófnénak — tegnap Eberhardon egészséges *fiugyermeke* született. Nagyapja nevéről Györgynek fogják hivni.

* **Borzalmas szerencsétlenség.** Tegnapelőtt mint levelezőnk irja, szerencsétlen véget ért Biharon egy alig másfél éves gyermek. Több apró gyermek együtt játszadozott egy nagy halom összerakott gerenda mellett, s a nagyobbak ugráltak a gerendákon, Kazup Szaniszló bihari lakosnak az ottani husszövetkezet székállójának a kis Elek nevü fia csendesen üldögélve nézte a többiek játékát. Egyik fiu lába alatt egy nagy gerenda megmozdult s lecsuszott a kis Elekre. Szive táján hatalmasan megcsapta a gerenda a szegény gyermeket, aki nagy erővel hanyat vágódott. Pár percz mulva iszonyu fájdalmak között kiszenvedett. Az orvos szivérszakadást konstatált. Az orvestörvényszéki bonczolást tegnap délelőtt ejtették meg. Ember Géza vizsgáló biró, dr. Grósz Menyhért törvényszéki orvos és dr. Popovics Miklós gyakorló orvos.

* **Gyászistentisztelet.** Néhai *Baranyi* Zsigmondné lelkiüdvéért junius hó 30-án tartatott meg az engesztelő szentmise áldozat a micskei plebánia templomban számos családtag és a környék intelligenciája jelenlétében.

* **A pinczér butorai.** Furcsa esetről beszélnek most a pecze környéken: Egy megszökött pinczérről és egy becsapott háziasszonyról. A furcsa dolog a rendőrséget is érdekli és már elrendelték a szökevény körözését Két hónappal ezelőtt történt, hogy özv. G.-nénál egy Kováts nevezetü pinczér kibérelt egy szobát, ahová azután pár nap mulva beköltözködött. A pinczér és a háziasszony jó békében éltek, csak az volt az egyedüli baj, hogy a pinczér mindent csinált, de fizetni nem akart. Ez előtt három héttel azután eltünt a pinczér. Este elment, többé nem jött haza. A szobája ugyan le volt függönyözve a kiváncsi szemek elől, de ugy látszott, hogy minden ugy van mint volt, mert eltávozáskor csak a botját vitte el. — Azóta három hét mult el. Az asszony várta a lakót, de hiába. Tegnap aztán jelentkezett nála egy ifju, aki a szobát kiakarta venni, amibe a szálásadóné is bele egyezett, azonban a szoba kulcsa nem volt meg. Az óvatos asszony azután, hogy valami baj ne essen, felment a rendőrségre s onnan kért embert, aki a szobát kinyissa és az ott talált dolgokat leltározza. A rendőrség ki is vonult: egy közrendőr és egy biztos, sőt még egy lakatost is vittek magokkal. A házhoz érkezve ünnepélyesen fogtak a szoba kinyitásához ami végre sikerült is, hanem ekkor azután mikor bepillantottak a szobába akkor támadt szemeik elé a rideg való: A szoba négy fala között nem tudtak a legszagosabb kutatás után sem egyebet találni, mint egy szalmazsákot, egy széket, 12 darab fogvájót s egy pakli gyufát. A többivel a pinczér megszökött. A pinczért körözik.

* **Öngyilkossági kisérlet a szekunda miatt.** Székesfehérvárról irják: Tausz Viktor a felső kereskedelmi iskola tanulója az évzáró vizsgán elbukott a franczia nyelvből. A fiatal embert szörnyen bántotta ez a dolog. Tegnap este aztán levelet irt a nagybátyjának, aki a gyámja volt, azután főbe akarta magát lőni, azonban a golyó nem talált, csak jelentéktelen horzsolást okozott. A kislelkü fiatal embernek nincs semmi baja sem, mert másodszor nem volt ideje elsütni a revolvert, mert a házbeliek — akik a lövés zajára oda futottak, lefogták.

* **Messze jött meghalni.** Szegény Angeló Marino di Francepo Olaszországból eljött Biharmegyébe, hogy jobban megkeresse a kenyerét. mint a czitromok hazájában. Több olasz társával mint munkás foglalkozott Rippán a vasutnál. Tegnap előtt elment a Körösbe fürdeni. Mély vizbe került s mivel nem tudott uszni, odaveszett. Társai nem mertek utánna menni, mivel egyik sem tudott uszni.

* **Elgázolta a vonat.** Szomoru hirt hozott tegnap a táviró B.-Ujfaluból egy borzasztó szerencsétlenségről. Az oda délelőtt fél tizkor érkező *Budapest* felé menő gyorsvonat egy földmüves embert elgázolt s a szerencsétlen ember kiadta a lelkét azonnal. A szerencsétlen embernek a mellén és lábán ment keresztül a vonat s a szó szoros értelmében *darabokra szaggatta*, igy szedték össze a pályatestről. Hogy ki az áldozat, azt még ez ideig nem lehetett megállapitani, mert az áldozatnál semmiféle iratot nem találtak, amiből kilétére lehetne következtetni. Az orvos-törvényszéki bonczolás tegnap délután 3 órakor ment végbe Mező-Keresztesen a vasuti állomáson. A vizsgálatot *Bige* Gyula vizsgáló biró vezeti, a bonczolást a járás orvos végezte. A vizsgálatot megindították a vonatvezető ellen, azonban valószinü, hogy a vonatvezető nem hibás.

EGYESÜLETEK.

Az orvos egylet szakülése. Tegnap délután tartotta az orvos egylet rendes havi szakülését a jogakadémián,. A szakülés legérdekesebb része a Sámson Márton dr. felolvasása volt, aki az uj betegségről: A pellagráról tartott szakszerü tudományos felolvasást. A felolvasó munkájába több tapasztalati tényet is felemlitett, amelyeket ily betegeken észlelt. Utánna még Ullmann Béla dr. olvasott fel egy értekezést: «adat a serumtheropiához» czimmel, ami után a tanulságos szakülés ½7 órakor véget ért.

TANÜGY.

Szeretet ès elfogultság. Jezsuitákról irunk és örömmel irunk, mert ismerjük őket, mások beszélnek róluk és gyanusitják, mert nem ismerik. A század felvilágosodottságához tartozik az is, hogy elfogult legyen mindenki a nem divatos nevek és eszmékkel szemben. Nem kivánunk közösséget az ilyen felvilágosodottságból. Egy konviktusi növendék értesit bennünket a szatmári Jézustársasági atyák vezetése alatt álló püspöki konviktus évzáró ünnepélyéről, melyet f. hó 28-án tartottak. Annyi őszinte szeretet van e sorokban, hogy bár nem a mi vidékünkön, nem is valami rendkivüli eseményről van szó, de szivesen emlékezünk meg róla. Egész évben kifogástalan tökéletességgel megalkotott szabályzat szerint tanulnak és neveltetnek az ifjak. Ez a szabályzat addig kötelezi őket, amig az intézetben vannak, de a hála örök mindazokban, kik valaha ez atyák vezetése alatt éltek. Még egy Voltaire sem nyult soha a Jézustársasági atyákhoz, kiknek növendéke volt s kiket jól ismert. Az ünnepélyen diszes közönség vett részt. A szatmári püspök papjaival, a város magasabb hivatalnokai, a katonaság főbb tisztjei, a papnövelde és a gymnasium. *Meszlényi* püspök mély hatásu beszédben figyelmeztette a növendékeket az intézet szent emlékü alapitójának *Hám* püspöknek küzdelmes diák korára, utalt nagy jótéteményeire és ezzel kapcsolatban a példa követése és az iránta való hálára. Elismerését fe-

jezte még ki *Mondik* és *Veres* ének, illetve zenetanárok iránt. Az ünnepély tárgysorozata a következő volt:

»*Tannhäuser*« Wagner-től, előadja az int. zenekar.

»*Üdvözlő beszéd*« tartja: Merker Márton, VII. o. n.

»*Repülj fecském . . .*« zengi az int. énekkar.

Jutalomkiosztás.

»*Rákóczy ouverture*« Kélertől, előadja az int. zenekar.

»*Kölcsey hymnus*« Erkeltől, zengi az int. énekkar.

Jutalomkiosztás.

»*Kunok*« potpourri, Császár-tól, előadja az int. zenekar.

»*Ima*« Kreutzertől, zengi az int. énekkar.

»*Záróbeszéd*« tartja: Száfián Lajos VIII. o. n.

»*Záróhangok*« zengi az int. énekkar.

Az ünnepély sikere mindenkit kielégitett. Mi is örömmel ragadjuk meg az alkalmat, hogy a világ legkitünőbb nevelői előtt tisztelettel hajoljunk meg.

Iskolai hirdetès. A közoktatásügyi miniszter ur Ő nagyméltóságának egyik ujabb rendelkezése szerint a női-kereskedelmi tanfolyam ujra létesitését csak abban az esetben engedi meg, ha arra elegendő számu növendék jelentkezik. Ezért felhivom ez uton mindazokat, kik a tanfolyamot hallgatni óhajtják, hogy ebbeli szándékukat legkésőbben julius hó 10-kéig (Kálvária-utcza 74) akár szóval, akár irásban bejelenteni sziveskedjenek. Egyéb felvilágositással is szivesen szolgál Nagyváradon, 1898 julius 1. R e c h t n é Bauer Zsófia igazgatónő.

IRODALOM.

— **Magyar Földmüvelő.** *Bodnár* Gáspár, az elbeszélő és a népies irodalomban előnyösen ismert jó nevü iró, aki munkálkodása java részét az iparos legények vallásos és hazafias oktatásának szentelte, »*Magyar Földmüvelő*« czimen néplapot inditott, melynek első száma ma jelent meg. Az uj néplap meg akarja menteni, ami még megmenthető a magyar földmüvelő osztályból is visszahóditani, amit csak lehet. Felvilágositani és oktatni a népet s e mellett hasznos és szórakoztató olvasmányt nyujtani neki. Az első szám, mely 12 negyedrész oldalon jelent meg, valóban pompásan sikerült és ismerve *Bodnár* Gáspárnak szivós kitartását, tőrül metszett népies zamatu stylusát, joggal várhatjuk, hogy ilyen lesz a többi is.

Czikkek, családi kör, tárcza, ismeretek tára, házigazda, egészségügy, ügyes-bajos dolgok, egyről-másról és a hét czimü rovatok képezik az ügyes népujság gazdag tartalmát. Czikkei világosan, értelmesen, kor. szellemben vannak irva, tárczája olyan népies elbeszélés, amely akármelyik fővárosi lapnak diszére válnék s olyan stylusban, amilyenben néhai Vas Gereben óta kevesen irnak. *Politikával a lap nem foglalkozik.*

Községi előljárók és lelkészek nyugodtan adhatják a nép kezébe. Ma mikor a Várkonyi-féle földmivelő sok ezer példányban szórja a maszlagot a nép közé, megérdemli a »*Magyar Földmüvelő*«, hogy minél tömegesebben terjesszék az arra hivatottak a nép között. Megrendelhető *Szatmárt*, Szt. István-tér 9. sz. Előfizetési ára félévre 1 frt.

— **A Magyar Sion.** Egyházirodalmi havi Folyóirat. Hatodik juniusi füzete a következő tartalommal jelent meg: Még egyszer dr. Schell *Gallovich* Jenőtől. Verancsics mint pécsi püspök és további élete. *Sörös* Pongrácz O. S. B.-tól. La Grande Chartreuse. — N.-től. Irodalom és müvészet. *Demény* Dezső: Ágazatos hittan a középiskolák felsőbb osztályai számára. Ism. Dr. *Pethő* — *Szilvek* Lajos: Bérmálási emlék. Ism. N. — *Asbóth* János társadalom-politikai beszédei. Ism. X. — *Melles* Emil: Naptáregyesités. Ism. Y. — Ifj. *Gebé* Andor: A gk. egyházban felolvastatni szokott evangeliumi szakaszok magyarázata stb. Ism. Dr. *Kereszty* V. — *Weisz* Albert O.: Praed. Apologiája. Ism. Szerk. Vegyes közlemények. Megjelenik Esztergomban Buzárovits Gusztávnál. Előfizetési ára egész évre 6 frt.

SZINHÁZ.

G é s á k.

Nagy fénynyel, páratlanul szép kiállitásban és tisztességes sikerrel került tegnap este szinre az évad ugynevezett slágerje, a *Gésák*.

Hogy zsufolt házat csinált az ujdonság, azon nincs mit csodálkozni. Hiszen hetek óta hallatszik uton-utfélen, hogy micsoda gondos betanulással és micsoda pazar diszletekkel kerül szinre a fővárosi Magyar Szinház legvonzóbb és legnagyobb sikert aratott évadujdonsága, ez a csodálatosan csodálatos énekes tánczjáték.

Kétségtelen, hogy sok benne a bizarr, szokatlan és még ezideig szinpadon nem látott dolog, de hát ezzel korántsem azt akarjuk mondani, hogy talán valami ekszczellens szinpadi alkotás ez az ujdonság. A fővárosi *Somossy* orfeum szokott ilyesféle különleges dolgokat szinrehozni. Rendesen a hó elsején, mint horogszerü bemutatót.

Mert ha a meséjét keressük ennek a darabnak, hát nem igen találunk ilyesmit. Inkább azt mondhatnók, hogy derüre-borura énekelnek, meg tánczolnak ekszotikus öltözetü urak és hölgyek, és még a különös izü angol muzsika meg nehány — az eredetiből lekottázott japán vagy néger táncz és dal a pillanatnyi hatást megcsinálja, addig a megütközött kiváncsi publikum elfeledi, hogy évek óta végig csinálták már ezeket az oszlopos ujságdalokat és ujság tánczokat azok a bizonyos klimai meg japán — «csoportok» a fővárosi orfeumok deszkáin.

Eltekintve azonban a különleges voltától a darabnak, van a zenéjében egykét dal, meg kar, a mi fülbemászó és még a szóló előadott dalok érvényesülhetnek, addig a karok el fognak lapulni, mert ezek előadásához lelkiismeretesebb tanulás és valamivel több készültség kivántatik, mint a minővel a jelenlegi kar rendelkezik.

A szereplők közül kétségtelenül *Székely* Irén az, a ki *Mimózájával* a kedves és szép játék és rendkivül finom éneklés valóságos mintaképét adta.

Kassai (Fairfax) is kifogástalan volt ugy játékában, mint énekszámaiban. Rokonszenves szerepét minden tekintetben jelesül aknázta ki.

Nem annyira énekével, mint inkább játékával és tánczával ragadta el a közönséget *Perényi* Margit (Ibolyácska). A második felvonás legkiemelkedőbb része kétségkivül az ő táncza volt. Ezt ujrázták meg viharos tapsokkal kétszer is.

Valósággal remekelt azonban *Nyárai*. Vuncsije a groteszk komikum egyik legjelesebb alkotása. Tánczával pedig határozottan furórét csinált. Természetes dolog s nála különben is szokott valami, hogy — látván a nagy derültséget — lehetőleg tulzott mindenütt és a második felvonásban különben sikerült kupléival megközelitette a szinpadi kefe szorgalmát. Ám mindamellett sok külső sikert ért.

Rendezés nagyon jó. Tánczok bizonyos gyatrák. A zenekar dicséretes munkát végzett, kivéve némely helyeket, a hol bóbiskolt.

Szóval ez évad ujdonság beütött s ha nem is lesz sláger, telt házat csinált már és csinál még vagy egy-kettőt.

—*i*.

Szinköri hirek. Holnap, vasárnap délután 4 órakor gyermek-előadásul félhelyárakkal *Hófehérke és a hét törpe* kerül szinre, melyben a kicsinyek a mesevilág ismert tündérregéjében gyönyörködhetnek. A főbb szerepeket Baróti I., Hatala Gy., Lányi E., Marosi, Miklósi I., Solti H., Váradiné, Leővey, Odry Á., Pataki, Váradi és Vendrei játsszák. Este mérsékelten fölemelt helyárakkal: *A gésákat* adják harmadszor a rendes szereposztással.

Igazságszolgaltatás.

Diósi testvérek bünügye. Három testvér ült tegnap már másodizben a vádlottak padján, a b.-ujfalui dusgazdag három *Diósi* testvér, akikre apjuk halála után vagy egy fél millió forint örökség fog jutni. Már egy izben volt az ügyekben tárgyalás s akkor arról részletes tudósitást hoztunk, azonban akkor itéletet nem hoztak, mert néhány tanu nem jött el. Tegnap azután folytatták az ügyet, azonban befejezni nem tudták, mert ujabb tanuknak a kihallgatása vált szükségessé. A vád a vádlottak ellen röviden a következő: *Diósi* Albert a fővádlott a birtokát eladta potom árért a testvéreinek Bernátnak és Edének azért, hogy a hitelezőit kijátsza, akik azután igy a követelésüket nem kapták meg. Az ügyletből kifolyólag hamis adás-vevési szerződést csináltak, amiért azután a vádlottak padjára kerültek. A tárgyalásra a fővádlott egyenesen Váczról jött, ahonnan most szabadult, *kilencz* évi büntetése most telt le, amit okirat hamisitásért és hamis esküért kapott. Ugy látszik azonban, hogy a vádlottat nem nagyon törte meg a fegyház, tegnap a kihallgatása alatt több izben czélzást tett — *Amerikára*, aminek következtében azután az ügyész inditványára a vádlottat azonnal lefogták ismét és *vizsgálati fogságba helyezték*, hiába tiltakozott A vádlott a vizsgálati fogságot megfelebbezte.

Felmentve az uzsora vádja alól. Régen történt, több évvel ezelőtt, hogy L o v a s Bálintné csatári lakos beperelte T ó t h Gergelyt 150 frt erejéig, A követelés kötelezvényen alapult s azt T ó t h Gergely ki is fizette, azonban később bünvádi feljelentést tett L o v a s n é ellen uzsoráért. A törvényszék a vádlottat vádalá is helyezte. Tegnap tartották meg a végtárgyalást s a védő S z o k o l y Tamás ügyvéd beszéde után a vádlottat f e l m e n t e t t é k. A panaszos és a kir. ügyész felebbeztek.

Párbajügyek a törvényszéken. A törvényszék legközelebb két érdekes párbajügygyel fog foglalkozni. Négy *joghallgató* fog a törvényszék előtt állani.

A tavaszon történt, hogy egymásután nagyon sok párbaj volt. Ezek közül azután nehány fel lett jelentve s igy az ügy a törvényszék elé került.

A törvényszék tegnap foglalkozott ezek közül kettővel s a négy vádlottat a törvényszék vád alá helyezte. Vád alá vannak helyezve: Gróf *Vass* György, *Jakabffy* Béla, *Csordás* József és *Kővári* Miklós.

A vádhatározatot a napokban meghirdetik s ha belenyugosznak, ugy már a legközelebbi hetekben megtartják a végtárgyalást.

REGÈNY-CSARNOK.

25.

ELŐRE!

Neidegg után forditotta: Tátraházi R. P.

A mig azokba a tiszta szemekbe nézett, mig hangját hallotta, mindég talált megnyugtató jó szót, hogy elhallgattassa gondolatait, a kétség ilyenkor sohasem szállotta meg, hogy vajjon okosan cselekedett-e? Hogy az a kedves lény mindég vele legyen, ez már állandó boldogság. És mikor majd az élet ugyis vége felé jár, mindegy lesz neki ugy is, akár széditő magas hivatalban, akár szerény körben töltötte

életét, elég hogy a boldogságot feltalálta. Boldogsága? De hát lehet-e boldog valaki mással, mint a kiről álmodozik.

Elérte lakását. Szobájában várta Tóni, látszólag nagyon türelmetlenül. A különben olyan csendes férfi most nagyon izgatott volt, szemei erősen fénylettek.

— Nos, mi ujság? — kérdezte Waldheim.

— Igen érdekes hireket hoztam számodra, különösen egyet! — egy levélre mutatott az asztalon.

Waldheim odanézett, elváltozott.

— Tőle és épen ma? — szólt félhangosan. Felvette a levelet, körülnyomkodta ujjával; keze reszketett, megint letette.

— Mi van a hirlapban? — kérdé azon ujságra mutatva, melyet Tóni kezében tartott. — Talán őt is érdekli?

Tóni intett: Valószinüleg, a levél és a hirlap kiegészitik egymást.

Waldheim kezébe vette a lapot, helyi érdekü lap volt. Az egyik tudósitásban az volt, hogy a többi előkelő vendégeken kivül, kiknek neveit elősorolta, Shahowskoi herczegnő is Marienbadban van.

Az érdekes hölgy, kinek compositioi világhirüek, nehány hónappal előbb egyik kutató utazáson vesztette el férjét és most Marienbadban keres enyhülést, gyógyulást.

A testvér figyelmesen szemlélte Ervin vonásait, mig ez olvasott és csodálkozott, hogy egy csepp öröm sem tükröződött le arczáról. Sőt ellenkezőleg, szemöldökét összehuzta, elsápadt, ajkai is fehér lett és mikor a lapot letette, nagyot sóhajtott, mintha nehéz kő esett volna le szivéről.

— Most add ide a levelet, — szólt melegebb hangon. — Vajjon mi jó lehet benne?

Erős vonásokkal volt irva e levél, ugyanazon vonások, a melyekkel évekkel ezelőtt egy fiatal leány azt adta tudtára, hogy atyja határozott akarata őt elválasztja tőle, szive azonban örökre hü marad. Akkor a levelen könynyek nyomai voltak láthatók, a leány fájdalomteli szive szenvedélyes szavakban tört ki. Most egyetlen sor volt a papirra oda vetve, mely egyetlen sor többet mondott, mint minden hosszu beszéd.

»Ervin, szabad vagyok! Marienbadban elvárom önt. Olga.«

Waldheim leereszkedett a székre, fejét két kezére támasztva bámulta azt a pár betüt.

Minek is kellett e levélnek épen ma jönnie — ma, mikor csak kételyeit szaporitja s nyugtalanságát, mely belsejében égett, még csak jobban szitja? Hiszen ha tegnap jött volna, a szerelmét elhallgatatta volna, hogy nagyravágyásának helyt engedjen. Igy hát vége volt mindennek; még csak egy órával ezelőtt másnak beszélt szerelemről és hüségről, visszalépnie már nem lehetett, de nem is akart, mert Irénben találta boldogságát. Oh de e boldogság egyszersmind sirja volt nagyravágyásának.

(Folyt. köv.)

Közönség köre.*

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Bárha a törvényszék tanácstermében lefolyt dolgok szerintem a nyilvánosság elé nem is tartoznak, mindazonáltal tekintettel arra, hogy becses lapjának f. évi s mult hó 29 napján megjelenő számában azon kinos jelenetről, mely Nagy József tvszki biró ur s köztem történt, — akaratom s tudtomon kivül megemlékezett, — engedje meg, hogy e tekintetben — saját reputatiom érdekében nyilatkozzam.

Arany Sándor nagyszalontai lakos megbizásából s az ellene folyamatban levő büntető ügyben a f. év s mult hó 28-ik napjára kitüzött tárgyaláson megjelentem s Nagy József tszéki biró ur jó indulatából az egész délelőttet bárha a sor reám kerülhetett volna, — velem haszontalanul eltöltötte s ügyem tárgyalását d. e. 12 órakor d. u. 3 órára tüzte ki.

Ehhez joga volt.

D. u. 3 órakor a tárgyalás az előző tárgyalás alkalmával hivatott mentő tanu egyikének Varga Ferenczné nagyszalontai lakos polgárasszony kihallgatásával megkezdődött. A tanu a tárgyalást vezető Nagy József tszéki biró ur által hozzáintézett kérdésekre vallomását megkezdte, azonban Nagy József elnök ur az asszonyt vallomásában minduntalan s zavarólag a következő szavakkal szakitotta félbe: »*hazudik*«, »*fogja be a száját*«, mi ellen a tisztes polgárasszony többször tiltakozott is, kijelentvén, hogy a biróság előtt még soha sem volt, hazudni nem szokott. Nagy József biró ur azonban ennek daczára a »*hazudik*« szót többször ismételte. En mindezeket — bárha teljes felháborodással vettem, — elhallgattam.

Következett Szabó János nagyszalontai lakos hihallgatása, kivel hasonlólag bánt a biró ur, s bárha ezen mentő tanumat is goromba közbeszólásaival megfélemlitette és zavarta, még ekkor sem szólottam közbe.

Jött a harmadik tanu Arany Sándorné, a vádlott neje, egy már megjelenésében s ruházatáról is itélve, — nagyon tisztes földmivelő asszony, ki biróság előtt soha sem volt s természetes egyenes lelkü nő, — kihez biró ur teljes nyers modorral adta az általános kérdéseket fel, s a mikor születése nevét nem mondta, rákiálltott «leánykori nevét is mondja,» s miután ezt megmondta, egyszersmint megkezdte elbeszélni, hogy hogyan tört éjfél után 2 órakor Czégely Sándor az ő házukra rá, — Korn Lajos kir. alügyész ur székéről felemelkedve jkvben kérte konstatálni, hogy a tanu mielőtt a kérdés hozzá intéztetett volna, miket mondott, a minek jkvbe foglalását én védői tisztemnél fogva elleneztem, mire Nagy József biró ur fitymálólag felém fordulva kijelentette: »*de igenis konstatálni fogjuk*», *én* elhallgattam.

Arany Sándorné kihallgatása folytattatott s Nagy József biró ur a tanu folyékony s szabatos előadását ismételten »*ne hazudjon*«, s több e féle s a tanukra félemlitőleg és zavarólag ható közbeszólást tett, s miután már én az előzőleg tapasztaltak után is a biró ur méltatlankodásán fel lévén ingerelve, s miután közvetlen tapasztaltam, hogy a biró ur a védő tanuk zavarása által védenczem ügyét illetve ártatlanságának bebizonyitását lehetetleniti, — a tiszteletről pillanatra sem feledkezve meg; felálltam s kértem Nagy József biró urat, hogy hagyjon fel a tanukat zavaró közbeszólásaival, engedje, hogy a tanuk szabadon beszéljenek, mert közbeszólásai a tanukra zavarólag s megfélemlitésükre vezethetők vissza, mire Nagy József ur, kinek már előző időről szerencsém van ellenséges indulatát birni, — magáról teljesen megfeledkezve rám kiáltott, — a mitől én azonban meg nem ijedtem, — üljek le, ne beszéljek, mert megbirságol.

Védői tisztem megsértését látva ezen elnöki meg nem engedhető durva kifakadásban s miután béketürésem teljesen elfogyott, annak kijelentésével, hogy tovább méltatlankodásainak magamat alá nem vetem, a kellemetlenséget kerülni akarom: irataimat összeszedve a tárgyaló termet elhagytam; s miután megbizó Arany Sándor az elnöki felhivásra kijelentette, *hogy személyemhez s képviseletemhez tovább is ragaszkodik*, a biró ur a tárgyalást folytatta, a törvényszék ez ügyben azonban itéletet nem hozott.

A valódi tényállás ez s mindezt tanukkal be is igazolhatom.

Most már tisztelettel kérdem: a felmerült kellemetlen inczidensnek ki az okozója? de tisztelettel kérdem mindazoktól, akiket a jelen ügy hivatásuknál fogva illet azt is, hogy meddig fog az ehhez hasonló eljárás a fenyitő törvényszék tárgyalásain megengedtetni?

Ezeknek közzétételét kérve, maradtam hive

Szokoly Tamás,
ügyvéd.

* E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

TAVIRATOK.

Gyászmise V. Ferdinándért.

Budapest, julius 1. (Saját tud. táv.) A budavári koronázási Mátyás-templomban ünnepi gyászmise volt V. Ferdinánd király lelkiüdvéért. Előkelő nagyszámu közönség volt jelen.

A miniszterelnök vakácziója.

Budapest, jul. 1. (Saj. tud. táv.) Bánffy Dezső báró miniszterelnök nyaralni megy és igy julius és augusztusban nem ad *kihallgatást.*

A horvát bán és a kvóta.

Budapest, jul. 1. (Saját tud. táv.) Khuen Héderváry kijelentette, hogy Horvátország a kvóta emeléséhez *nem járul.* A bán e kijelentéshez állását kötötte.

Báró Kemény György elmebeteg.

Budapest, jul. 1. (Saját tud. táv.) Báró Kemény Györgyöt Splényi báró közbejöttével a Schwartzer-féle elmegyógyintézetben szállitották. A nagy feltünést keltő esetnek folytatása is lesz, mert holnap e végből bünfenyitő feljelentést tesznek Kemény apja részéről.

Óriási szerencsétlenség.

Budapest, julius 1. (Saját tud. táv). Szarvasról távirják, hogy ott egy házégésnél nagy szerencsétlenség történt. A kigyuladt házban, mely teljesen leégett, egy Holtrich nevü esztergályos *felesége és két gyermeke a tüz martalékává lett, tökéletesen porrá égtek.*

Verekedő ügyvéd.

Budapest, jul. 1. (Saját tud, táv.) Hauvanból távirják: Tóth ügyvéd megkorbácsolta Homonnay főjegyzőt és Hauset gyógyszerészt. Az eset kinos feltünést keltett.

25000 frtos sikkasztás.

Budapest, jul. 1. (Saját tud. táv.) Fiuméből táviratozzák: Bauer hivatalnok 25000 forintot sikkasztott.

Megölte a szeretőjét.

Budapest, jul. 1. (Saját tud. táv.) Szegedről sürgönyzik: S ü m e g kőmüves kedvesét Tóth Annát megölte.

Megbüntetett leány-kereskedő.

Budapest, julius 1. (Saját tudósitónk táv.) Nagy-Becskerekből távirják: F l a t t i n g e r t, ki Belgrágba leányokat szállitott, egy megszabadult leány feljelentésére 20 napi fogságra és 100 frt birságra itélték.

Szerencsétlenül járt tüzoltók.

Budapest, julius 1. (Saj. tud. táv.) Ma délelőtt egy tüzoltókocsi vigyázatlanság következtében összeütközött a 131. sz. villamossal. A lovak megbokrosodtak. A rajta ülő tüzoltók közül Várossy Gyula, Szoldák János, Somogyi János és Takács Ferencz könnyebben-sulyosabban megsebesültek. Az István-kórházba vitték őket.

Bosszuálló férj.

Budapest, jul. 1. (Saját tud. táv.) Dávid Ferencz háziszolga tegnap feleségét össze-vissza szurkálta. A rendőrség letartóztatta.

Öngyilkosságok a fővárosban.

Budapest, julius 1. (Saj. tud. táv) A mai nap folyamán a fővárosban három öngyilkosságot követtek el. S c h o r n Fe-

rencz budapesti születésü volt rendőr ma éjjel a Dunába ugrott s belehalt. — Takács Erzsébet 16 éves cseléd Terézkörut 33. sz. a. lakásán marólugot ivott. A Rókusba szállitották. — Klein Lujza füszeresné angyalföldi lakásán mellbe lőtte magát. A Károlyi-kórházba vitték.

Visszavont panasz.

Budapest, jul. 1. (Saj. tud. táv.) Balassa Ferencz ellen a bank panaszát visszavonta, mivel ugy sem remélhető, hogy a kár megtérülne.

Faure elnök a lövőgyakorlaton,

Budapest, julius 1. (Saját tud. táv.) Faure elnök ma reggel a chalons sur marne-i táborba megy, hogy jelen legyen a lövőgyakorlatoknál és a saint-cyr-i katonai iskola felett szemlét fog tartani.

Bowler utódja.

Budapest, julius 1. (Saját tud. táv.) Londonból távirják: Durhamban az elhunyt Bowler, az alsóház radikális tagja helyébe Elliot unionistát választották meg 1167 szavazattal. Boiyt, a radikális ellenjelölt 1102 szavazatot kapott.

A montenegrói határvillongás.

Budapest, julius 1. (Saj. tud táv.) Konstantinápolyból távirják: Saad Eddin basa tegnap tanácskozott először Baraneban a montenegrói kiküldöttekkel. A tanácskozás tárgyát a leégett falvak ujra való felépitésének és a keresztények visszavezetésének kérdése képezte. A kizárólagosan albánokból álló hadtest képezésének terve abból áll, hogy ugyanolyan módon alkotnának albán ezredeket, mint a fennálló kurd Hamidie ezredeket.

—

A háború.

Budapest, julius 1. (Saját tud. táv.) San-Franciscoból távirják: 470 tiszt és 10,464 ember jelenleg utban van Manila felé.

A juragnai táborból jelentik, hogy Santiago de Cuba felé sürgősen vasutat épitenek,

Budapest, julius 1. (Saj. tud. táv.) Madridból sürgönyzik: Mint hirlik, Santiago mellett nagy ütközet folyt le, amely a spanyolokra nézve kedvező kimenetelü volt. A hirt azonban hivatalosan még nem erősitik meg.

Budapest, julius 1. (Saj. tud. táv.) Kairóból távirják: Camarránák Port-Saidben levő hajórajáról itt a következő jelentést tették közzé: A spanyolok megkezdték a szén áthordását saját hajóikról, amelyek Spanyolországból érkeztek. Az egyiptomi kormány jegyzékben közölte, hogy ily eljárást nem engedhet meg és azt követelte, hogy haladéktalanul hagyják abba a szén átrakását. Ezenkivül a hajóraj köteles elhagyni Port-Saidot, mert a szokásos 24 órai határidőt jóval túllépte. A spanyolok erre kijelentették, hogy hajóikat tatarozni kell és elkezdték a szenet és egyéb szereket kirakni s a hajókon javitásokat eszközölni.

Budapest, julius 1. (Saját tud. táv.) A »Times«-nek jelentik Washingtonból: A tengerészeti miniszterium felszerel New-Yorkban egy hajót, amelyet több hónapi élelmiszerrel lát el, hogy Watson tengernagy hajóraját elkisérje.

Budapest, julius 1. (Saját tud. táv.) San-Juan de Puerto-Ricoból távirják: Az »Antonio Lopez« hajó rakományát partra szállitották.

Budapest, julius 1. (Saját tud. táv.) Washingtonból távirják: Az állami bevételek junius havában 31,952.541 dollárt, a kiadások pedig 47,433.000 dollárt tettek ki.

Budapest, julius 1. (Saját tud. táv.) A »Standard«-nak jelentik Washingtonból: Pando tábornok St-Louisba érkezett, amely 24 mértföldnyire fekszik Santiago de Cubától.

KÖZGAZDASAG.

Buza-kiállitás. A gabonacsarnokban ma beérkezett buzaminták a legmerészebb várakozásokat is tulszárnyalják. Magyarország több vidékeiről küldtek buzamintákat a tőzsdére, a hol ezek általános csodálkozást es örvendetes meglepetést keltettek. A buza ugyanis rendkivül jó minőségü, legnagyobb része 80—82 klg nehéz, ugy hogy a legrégibb tőzsdelátogatók is hasonló minőségre alig emlékeznek.

Aratáskor naponkint olvashatni szerencsétlenségekről, melyek kaszák szállitásakor esnek meg. Ezen szerencsétlenségeket részben az illetők vigyázatlansága okozza, a legtöbb esetben az emlitett szerszám nehéz kezelhetőségéből származnak. *Pataky* H. és W. budapesti szabadalmi irodájának jelentése szerint legujabban oly kasza szabadalmaztatott, melynek pengéje használaton kivül egy kézifogantyu segélyével a kaszanyélre hajtható, miáltal a kasza veszély nélkül szállitható, annál is inkább, mert a pengének önkéntelen be- vagy kihajlása a munka ill. szállitás közben ki van zárva. Az aratómunkások érdekében figyelmet érdemel ezen találmány.

Sorsolás. A székes-fővárosi 25 millió forintos kölcsönkötvényeinek XVII.-ik törlesztéses huzása ma délelőtt volt a régi városháza tanácstermében Halmos János polgármester elnöklése mellett; a sorsolást Szlatény miniszt. számtanácsos vezette. Kihuztak három darab **5000** frtos kötvényt, ezek a következők: 57, 238, 579; hetvenhat darab **1000** frtosat: 479, 795, 808, 873, 1013, 1706, 1828, 1925, 1977, 2839, 3161, 4565, 5149, 5196, 5257, 5575, 6136, 6143, 6203, 6228, 7093, 7144, 7211, 7212, 7278, 7664, 8026, 8212, 8326, 8447, 8845, 8890, 9019, 9093, 9413, 9426, 9593, 9624, 9642, 9652, 9701, 9861, 10,020, 1318, 1461, 11305, 11565, 11716, 12156, 12379, 12635, 12756, 12799, 12849, 13210, 13326, 13662, 13895, 13907, 14101, 14177, 15317, 15610, 15813, 16024, 16441, 16843, 17373, 17377, 17680, 18644, 18964, 19366, 19431, 19484. Hatvanhárom darab **100** frtosat: 273, 281, 983, 1169, 1250, 1587. 1809, 1946, 2050, 2744, 3090, 3975, 4324, 5828, 5999, 6138, 6420, 6458, 6472, 6520, 6907, 7201. 7399, 7422, 7944, 7948, 8109, 8232, 8501, 8609, 9004, 9013, 9106, 9107, 9302, 9676, 9762, 9828, 10,069, 10146, 10323, 10477, 11074, 11327, 11989, 12054, 12005, 12141, 12241, 12483, 12872, 12905, 13108, 13892, 13960, 14009, 18335, 14497, 14565, 14570, 14571, 14572, 14642.

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántúl« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, julius. 1.

Buza őszre	8.98
Buza tavaszra	4.48
Tengeri	5.19
Rozs őszre	6 70
Zab őszre	5.72

Értéktőzsde.

Az irányzat szilárd.

Budapest, julius 1.

Déli vasut	78.—
Rimamurányi	253.3/4
Magyar jelzálog	251.1/4
Magyar leszámitoló	26.1—
Iparbank	107.—
Budapest közuti	387.3/4
Kereskedelmi bank	1438.3/4
Salgótarjáni	6.28—
Waggon-kölcsön	244.—
Villamos vasut	268.1/2

Bécs julius 1.

Az irányzat szilárd

Osztr. hitel	360.40
Magyar hitel	396.—
Államvasut	360.—
Birodalmi márka	58.82

—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdán 1898 julius 1-én.

Magyar aranyjáradék 4%	121.25
Magyar koronajáradék	99.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	119.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1878-ból	120.—
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	97.—
Italinérési jog meg á itási kötvény	100,40
Horvát-szlavon földtehermentesitési kötvény	97.75
Magyar nyereménysorsjegy-kölcsön	150.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	139.75
Osztrák járadék papirban	101.40
Osztrák járadék ezüstben	101.25
Osztrák járadék aranyban	121.50
Osztrák korona járadék	100.75
1860. Osztrák államsorsjegyek	141.50
Osztrák magyar bankrészvény	905.—
Magyar hitelbankreszvény	395.50
Osztrák hitelintézeti részvény	359.80
Pá is vista	359.75
Német birodalmi márka	58.80
London vistc	119.90
Páris vista	47.50
20 márkás arany	11.77

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Mérsékelten felemelt helyárakkal!

Evadbérlet 58. szám. Páros — Kisbérlet 56. szám Páros.

Ma szombaton, 1898. julius 2-án

a kolozsvári országos nemzeti szinház személyzetével:

Másodszor:

A gésák,

vagy: Egy japán theaház története.

Énekes játék 3 felvonásban.

Személyek:

Reginald Tairfaix, hajós hadnagy	Kassai K.
Bonville, Cuningham, Grimston) a »Teknős béka« hajón	Váradi M. Iványi A. Heltai N.
Stanley, tiszthelyettes	Marosi Adél.
Vun-Csi kinai, a »10000 gyönyörüséghez« cz. theaház tulajdonosa	Nyárai Antal.
Imári márki kormányzó, rendőrfönök	Leövey Leo.
Mimóza, theaházi énekesnő	Székely Irén.
Aranyvirág, Bimkó, Aranyhárfa, Ibolyácska) gésák	Turchányi Olga. Lányi Edith. Miklósi M. Perényi A.
Julietta, franczia leány	Margó Zelma.
Námi, japán leány	Hatala Györgyike.
Tekmini, rendőr	Vank I.
Lady Constance Wynne, utazó angol hölgy	K. Arpási Kata.
Mari Worthington	Solti Helén.
Edit Grant	Baróti Irma.
Molly Seamare	Perényi Margit.
Katana, japán tüzértiszt	Mezey Mihály.

Japániak, gésák, katonák.

Kezdete fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, vasárnap, 1898. julius 3-án:

Délután 4 órakor, fél helyárakkal:

Hófehérke és a 7 törpe.

Látványos tündérrege 5 felvonásban.

Este fél 8-kor, mérsékelten fölemelt helyárakkal:

A gésák.

Énekes játék 3 felvonásban.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

1515—1898 tkv. sz.

Árverési hirdetmény.

A nváradi kir. törvényszék, mint tkvi hatóság által Flonda Mihály végrehajtónak Pelsőczy József végrehajtást szenvedő elleni 25 frt betudásával 50 frt tőke s járulékai iránti végrehajtási ügyében végrehajtást szenvedő tulajdonául felvett ezen tkvi hatóság területén fekvő s a nváradi 1245 sz. betétben foglalt A I. 1, 2 sz. a. ingatlanokra és XI. r. sz. a. krumpli földre a kért végrehajtási árverést az 1881: LX. t. cz. 176. §-a értelmében elrendeltetik s foganatositására határidőül **1898. évi augusztus hó 30-ik napjának délelőtti 9 órája** ezen kir. törvényszék árverelő helyiségében kitüzetik.

Kikiáltási ár 4507 frt, azonban az árverésre kitüzött ingatlan szükség esetén ezen áron alul is el fog adatni.

Venni szándékozók bánatpénzül a kikiáltási ár 10%-át vagyis 450 frt 70 krt tartoznak készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni.

A vételár 3 részletben fizetendő és pedig az első részlet az árverés napjától számitott 1 hónap alatt, a második részlet ugyanazon naptól számitott 2 hónap alatt, a harmadik részlet ugyanazon naptól számitott 3 hónap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától a fizetés napjáig 5%-os kamat fizetendő.

Ezen árverés feltételei, a hivatalos órák alatt a telekkönyvi hatóságnál és a kapitányi hivatalnál megtekinthetők.

Nagyváradi kir. tvszék mint tkvi hatóságnál 1898 évi ápril. hó 29-én.

Olasz,
törv. széki biró.

6089—1898. tkv. sz.

Árverési hirdetmény.

A nagyváradi kir. törvszék, mint tkvi hatóság által Onyicze Tógyer Szenteleki lakos végrehajtatónak Nagy Lika rontói lakos végrehajtást szenvedő elleni 100 frt tőke s járulékai iránti végrehajtási ügyében végrehajtást szenvedő tulajdonául felvett ezen tkvi hatóság területén fekvő a rontói 67 és 68 sz. betétlen foglalt ingatlanból és pedig a rontó 67 sz. tjkvbe felvett ingatlan 1/2-ed részére a rontói 68 sz. tjkvbe felvett ingatlan 3/12-ed részére a kért végrehaitási árvesés az 1881: LX. t.-cz. 146 §-a értelmében elrendeltetik s foganatositására határidőül **1898 évi julius hó 29-ik napjának délelőtti 9 órájára** rontó község házához kitüzetik. Kikiáltási ár és pedig a rontói 67 sz. tjkvbe felvett ingatlan végrh. szenvedett 1/2-ed részére 125 frt, a rontói 68 sz. tjkvbe felvett ingatlan végrh. szenvedett 3/12-ed részére 140 frt, azonban az árverésre kitüzött ingatlan szükség esetén ezen áron alul is el fog adatni. Venni szándékozók bánatpénzül a kikiáltási ár 10%-át vagyis a rontói 67. sz. tjkvi ingatlan illetőségére árverelők 12 frt 50 krt, a rontói 68 sz. tjkvi ingatlan illetőségre árverelők 14 frtot tartoznak készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni.

A vételár 3 részletben fizetendő és pedig az elő részlet az árverés napjától számitott 30 nap alatt, a második részlet ugyanazon naptól számitott 60 nap alatt, a harmadik részlet ugyanazon naptól számitott 90 nap alatt minden egyes vételári részlet után az árverés napjától a fizetés napjáig 6%-os kamat fizetendő.

Ezen árverés feltételei a hivatalos órák alatt a tkvi hatóságnál és Rontó község elöljáróságánál megtekinthetők.

Nagyváradi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság 1898 április hó 9.

Kajaba Ö. kir. albiró távollétében

Kiss András,
kir. törvényszéki biró.

Nagyvárad város árverelő küldöttségének elnökétől.

Árlejtési és árverési hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsának 14582, 1845, 15174, 13643/1898. sz. a. kelt határozatai alapján az alább felsorolt vállalatokra és megnevezett ingatlan eladására nyilvános árlejtés illetve árverés fog tartatni.

1. Az igazságügyi palota környékének rendezése alkalmával felmerülendő gyalog járda munkálatoknak vállalati uton leendő elkészitésére az árlejtési feltételekben az anyagok különbözősége szerint felsorolt egységárak, mint kikiáltási árak mellett **1898. évi julius hó 11-én d. e. 10 órakor**, mely ideig az árverelő küldöttség elnökéhez ezen vállalat biztositására 400 frt óvadék teendő le.

2. A város területén hirdetési oszlopok és táblák felállitása — s az azokon eszközlendő hirdetések után szedhető dijakra nézve 1899. évi január hó 1-től kezdve tiz egymás után következő évre **1898. évi augusztus hó 4-én d. e. 10 órakor nyilvános árverés** 50 forint évi bér kikiáltási ár mellett. Biztositékul 200 frt teendő le.

3. A Sebes-Körös folyón létesitendő védművek előállitásához szükséges mintegy 4750 köbméter kőanyag szállitásának vállalati uton leendő eszközlésére az árlejtési feltételekben az egyes védmüvek elhelyezése szerint 10 tonnás rakományokban vaggononként kitüntetett kikiáltási árak mellett **1898. évi auguszt. 4-én d. e. 10 órakor árlejtés,** mely időpontig árlejtő köteles 1300 forintot bánatpénzül letenni.

4. Az ágostai evang. egyház és a »Nagyváradi városi árvaház-alap« közös tulajdonát képező, a nváradi 8 sz. telekkönyvi betétben felvett 9 ö. i. számu Kossuth utczán fekvő Fábián-féle beltelkes háznak eladására 18000 frt kikiáltási ár mellett, — melyen alul az ingatlan eladatni nem fog **1898. évi auguszt. hó 4-én délelőtt 10 órakor árverés.** Bánatpénzül 1800 frt teendő le. — Árlejteni vagy árverelni szóval vagy irásbeli zárt ajánlat utján lehet.

A felsorolt árlejtések — illetve árverésnél kitüntetett biztositékok illetve bánompénz az árlejtés illetve árverést megelőzőleg az árverelő küldöttség elnökének kezeihez készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban leteendők, vagy a zárt ajánlatokhoz csatolandók.

Az árlejtési és árverési feltételek a vonatkozó egységárakkal, mintákkal és kimutatásokkal együtt a hivatalos órák alatt a városi mérnöki hivatalnál bárki által megtekinthetők.

Kötelesek árlejtők, illetve árverelők a feltételeket aláirni s annak megtörténte, valamint az is, hogy ajánlattevő a feltételeket ismeri, az ajánlatban megemlitendő.

Ajánlattevőt tett ajánlata azonnal, Nagyvárad városát pedig csak a közgyülés jogerős jóváhagyása után kötelezi.

Nagyvárad, 1898. junius 27.

Komlóssy József,
gazd. tanácsos,
mint az árverelő küldöttség elnöke.

128 3—3

Házvezetőnőnek

vagy **házi** kisasszonynak ajánlkozik egy **úri** leány. A házvezetés minden ágában jártas **jól főz,** ***igényei szerények*** fő a ***gyöngéd*** bánásmód.

Czime a kiadóhivatalban.

Szives Tudomásúl!

A nyomda-ipar kizárólagos művelése céljából papir- és irószer-kereskedésünket teljesen feloszlatjuk. Ez alkalomból az alant jegyzett gyári árakon következő iskolai és irószereket bocsájtjuk árúba.

Kuhn-féle irótollak.

8	doboz	541. sz.	—	—	1 doboz	—.53
20	„	253. „	—	—	1 „	1.05
5	„	520. „	—	—	1 „	—.90
20	„	414. „	—	—	1 „	—.90
65	„	180. „	—	—	1 „	—.45
70	„	530. „	—	—	1 „	—.65
1—1	doboz	*Rond-toll* 1, 2½, 3½, 4½, 5, 5½, 6. sz.	—		1 „	1.25
2—2	doboz	*Rond-toll* 3, 4. sz.	1		„	1.25

Rigler-féle irkák és gyakorlatok.

700	db	*Rajzfüzet*	121. sz.	8 lapos	száza	5.—
100	„	*Irka*	55. „	Számtani	„	—.55
800	„	„	55. „	Diktando	„	—.55
300	„	„	51. „	„	„	—.65
100	„	„	51½ „	„	„	—.52
300	„	*Tiszt. füzet*	282. „	40 lapos	„	10.13
900	„	„ „	1280. „	16 „	„	2.52
2250	„	*Gyakorlat*	1240. „	8 „	„	2.70
1800	„	„	1240. „	6 „	„	2.48
						Száza
1280	„	„	1241. „	20	„ vászonhát	7.83
1100	„	„	1241. „	20	„ oldalv.	6.48
1350	„	„	1241. „	10	„ „	3.78
2000	„	„	1100. „	8	„ —	1.89
200	„	„	kis alak	8	„ Német	1.50
100	„	„	„ „	8	„ Dikt.	1.50
30	„	„	„ „	8	„ Számt.	1.50
2300	„	*Szépir. füzet*	64. sz.	6	„ Magyar	1.35
2000	„	„	64. „	6	„ Számt.	1.40
2000	„	„	64. „	6	„ Dikt.	1.35
2000	„	„	64. „	6	„ Német	1.35

Vegyesek.

36	doboz	*pecsét ostya*	— 1 doboz —.20
250	darab	*szines irón*	— drbonkint —.04
2000	„	*tollszár* 144	drbonkint 90—1.65 krig.

Ecsetek, festékek különböző árban.

Midőn ez alkalmi vételre iskolai előljáróságok, egyesek és viszonteláru-sitók figyelmét jóval a tanév kezdete előtt felhivjuk, egyszersmind b. rendeléseiket, előjegyzéseiket vagy ajánlataikat kérjük.

Tisztelettel

A SZENT LÁSZLÓ NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárad, Apácza-utcza 3.sz.

Nyomatott laptulajdonos: SzentLszló-nyomda részvénytársaság Nagyváradon.